

Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocukların Evcil Hayvanlarla Etkileşimi Üzerine Literatür İncelemesi

Tarık Ersel MUMCU, Oğuzhan ÖZDEMİR

Milli Eğitim Bakanlığı

GİRİŞ



Otizm Spektrum Bozukluğu (OSB), ilk olarak 1943'te Kanner tarafından tanımlanan sosyal etkileşim, iletişim becerileri ve motor performanstaki yetersizliklerle karakterize yaygın gelişimsel bir bozukluktur.^[1] Otizm spektrum bozukluğunun tıbbi tanılması, çocuk psikiyatri uzmanları ve nörologları tarafından yapılmaktadır. Otizm spektrum bozukluğunun tıbbi tanılması, çocuk psikiyatri uzmanları ve nörologları tarafından yapılmaktadır.^[2] Psikiyatri uzmanlarının ve nörologların temel görevi, otizm şüphesi ile merkeze yönlendirilen çocukları kapsamlı bir şekilde değerlendirmek, otizm tanısı alan çocuklara bilimsel dayanaklı uygulamalar çerçevesinde erken müdahale hizmetleri sunmak ve ailelere otizm ile ilgili bilgi ve kaynak sağlamaktır.^[3] Otizm spektrum bozukluğu belirtilerini hafifletmek için çok çeşitli tedaviler ve tedavi yaklaşımları kullanılmaktadır.^[4] Dünyada ve ülkemizde evcil hayvan sahiplenme oranlarına bakıldığında gün geçtikçe önemli bir yükseliş yaşanmaktadır. Gelişmiş ülkelerde bu oran oldukça yüksektir. Dünyada ve ülkemizde evcil hayvan sahiplenme oranlarına bakıldığında gün geçtikçe önemli bir yükseliş yaşanmaktadır. Gelişmiş ülkelerde bu oran oldukça yüksektir.^[5] Gelişmiş ülkelerde bu oran oldukça yüksektir. Örneğin ABD'de evcil hayvan sahiplenme oranı %67 iken ülkemizde bu oran %7'dir.^[6] Otizm spektrum bozukluğu bulunan çocuklar için evcil hayvan etkileşiminin faydalarını inceleyen araştırmalar, tipik olarak gelişmekte olan popülasyondan daha az kapsamlı olsa da, kanıtlar evcil hayvanların fayda sağlayabileceğini göstermektedir.^[7]

Bu çalışmanın amacı OSB'li çocukların evcil hayvanlarla etkileşimi ile ilgili yapılan çalışmaların incelemesidir. Bu çalışma, literatüre dayalı bir derleme çalışması olarak tasarlanmıştır. Literatür taraması yurt dışı kaynaklı olarak "Google Akademik" ve "Science Direct" veri tabanları kullanılarak yapılmıştır. Kullanılan anahtar kelimeler olarak "pet", "pet interaction" ve "children with autism spectrum disorder" belirlenmiştir. Literatür detaylı bir şekilde incelendiğinde bu konu ile ilgili sınırlı sayıda araştırma bulunmaktadır.

Yapılan literatür incelemesiyle OSB'li çocuklarla evcil hayvanlar arasında güçlü bir etkileşim olduğu görülmüştür. OSB'li çocukların evcil hayvanlarla etkileşiminin alt boyutlarında dışlama,^[8] zorbalık,^[9] hiperaktivite/dikkat eksikliği^[10] gibi problem davranışlarda ve kaygı-korku düzeylerinde azalma olduğu görülmüştür.^[11] Ayrıca psikomotor beceriler,^[12] empati,^[13] sorumluluk ve sosyal etkileşim^[14] alt boyutlarında artış olduğu görülmüştür. Sonuç olarak evcil hayvanların OSB'li çocuklar üzerinde olumlu bir etki yarattığı ve evcil hayvan etkileşimlerinin OSB'li bireylerde duygusal ve fiziksel gelişmeler sağladığını görülmüştür. Bunlara ek olarak evcil hayvan etkileşimi OSB'li çocuklar üzerinde pek çok fonksiyonu geliştirmesi nedeniyle alternatif bir tedavi yöntemi olarak kullanılabilir olduğu görülmüştür.

Kaynakça

1. Korkmaz, B. (2003). Otizm. A. Kulaksızoğlu (Ed.), *Farklı Gelişen Çocuklar (1. Baskı)* içinde (s. 81-115). İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
Layne, C. M. (2007). Early Identification of Autism: Implications for Counselors. *Journal of Counseling & Development*, 85(1), 110-114.
Smith, T., McAdam, D. ve Napolitano, D. (2007). Autism and Applied Behavior Analysis (s. 1-31). (Ed.) P. Sturmey ve A. Fitzer. *Autism Spectrum Disorders: Applied Behavior Analysis, Evidence, and Practice* içinde. Pro-ed: Austin, Texas, Amerika
2. TOV (2020). Otizmin tanısı nasıl ve kimler tarafından konur? <https://www.tohumotizm.org.tr/otizm/otizm-spektrum-bozuklugu> adresinden alınmıştır.
3. Hyman, S. L. ve Towbin, K. E. (2007). Autism Spectrum Disorders. *Children with Disabilities* (Editör: Mark L. Batshaw, Louis Pellegrino, Nancy J. Roizen, 6. baskı). 325-345
4. O'Haire ME (2010) Companion animals and human health: Benefits, challenges, and the road ahead. *J Vet Behav* 5: 226-234.
5. Rock M ve Lail P. (2008). Could pets be of help in achieving health literacy? A media analysis demonstration study. *Health Education Research*. 24. s.153–161.
6. American Pet Products Association (2019). American Pet Products Association National Pet Owners Survey .https://www.americanpetproducts.org/press_industrytrends.asp adresinden alınmıştır.
TÜİK (2017) Hayvan Sahiplenme İstatistikleri. www.tuik.gov.tr adresinden alınmıştır.
7. Carlisle, G. K., Johnson, R. A., Wang, Z., Bibbo, J., Cheak-Zamora, N., ve Lyons, L. A. (2020). Exploratory study of cat adoption in families of children with autism: Impact on children's social skills and anxiety. *Journal of Pediatric Nursing*, 58, 28-35.
8. Hall, J. R., ve Graff, J. C. (2012). Maladaptive behaviors of children with autism: Parent support, stress, and coping. *Issues in Comprehensive Pediatric Nursing*, 35(3–4), 194–214.
9. Rowley E, Chandler S, Baird G, Simonoff E ve Pickles A. (2012). The experience of friendship, victimization and bullying in children with an autism spectrum disorder: Associations with child characteristics and school placement. *Res Autism Spectr Disord* 6: 1126-1134.
10. Carlisle, G. K., Johnson, R. A., Wang, Z., Bibbo, J., Cheak-Zamora, N., ve Lyons, L. A. (2020). Exploratory study of cat adoption in families of children with autism: Impact on children's social skills and anxiety. *Journal of Pediatric Nursing*, 58, 28-35.
11. Smyth, Claire ve Slevin, Eamonn (2010). *Experiences of family life with an autism assistance dog*. *Learning Disability Practice*, 13(4), 12–17.
12. Clayton, H. M. (2002). Walk this way. *USDF Connection*, 39–42.
13. Daly, B., ve Morton, L. L. (2006). An investigation of human-animal interactions and empathy as related to pet preference, ownership, attachment, and attitudes in children. *Anthrozoos*, 19(2), 113–127.
14. Hunt SJ, Hart LA ve Gomulkiewicz R (2001) Role of small animals in social interactions between strangers. *J Soc Psychol* 132 s. 245-256.

